

Fylkesmannen i
Nordland

Strategisk plan for Nordlands- skogbruket 2012 – 2025

Økt verdiskaping i alle ledd

www.fmno.no

Landbruksavdelinga

FORORD

Det treårige prosjektet «Økt verdiskaping i Nordlandsskogbruket» er nå avsluttet. Prosjektet har vært ledet av Fylkesmannen i Nordland, og styringsgruppen har hatt følgende sammensetning:

- John Kosmo, rep. for Fylkesmannen i Nordland, leder
- Ole Wiggo Nerva, rep. for Nordland Fylkeskommune
- Bjørn Jarmund, rep. for skogindustrien
- Halvar Gaustad, rep. for skogeierne
- Monica Grindberg, rep. for Statskog SF
- Thor Arne Nesje, rep. for kommunalt tiltaksapparat

Et viktig element i prosjektet var, i samarbeid med prosjektets styringsgruppe, å jobbe fram en strategi for økt avvirkning i Nordland. Strategien skulle ligge til grunn for prosjektets arbeid, men også være en overordnet, langsiktig strategi for Fylkesmannen i Nordland.

Strategisk plan for Nordlandsskogbruket er nå vedtatt og gjort gjeldende for Fylkesmannen i Nordland sitt videre arbeid innenfor skogsektoren. Fokus for strategien er økt avvirkning og verdiskaping. Samhandling mellom de ulike aktørene i næringa er en grunnleggende forutsetning for å lykkes.

Den største og viktigste verdiskapingen i skogbruket skjer i viderefordlingen. Det er her tømmeret gjøres om til salgbare sluttprodukter. Uten en viderefordling og et marked som kjøper produktene, vil også den øvrige del av verdikjeden i skogbruket stoppe opp. Denne strategien har ikke som mål å ta på seg hvordan utviklingen og økingen av industrien innenfor skogsektoren skal eller kan skje. Fokus for denne strategien er og må være hvordan den tradisjonelle delen av skogbruket best mulig kan legge til rette for industrien, samtidig som det må være fokus også på verdiskapingen i disse leddene.

Strategien peker likevel på en del områder hvor Fylkesmannen og næringa til dels har muligheter for å være med å påvirke utviklingen også på industrisiden. Dette kommer i dag mest til syne gjennom de nasjonale satsningene på bioenergi og økt bruk av trevirke.

I den nylig vedtatte landbruksmeldingen er det besluttet at Fylkesmannen skal innarbeide en regional plan for skog og klima. Fylkesmannen i Nordland vil legge denne strategien til grunn for det videre arbeid med denne regionale planen.

Vedlegget – «*Handlingsplan/Gjennomføring*» er en stikkordsmessig beskrivelse av de viktigste tiltaksområder som styringsgruppa har deltatt med å utarbeide. Handlingsplanen vil ha en tidsavgrenset varighet på fire år, og intensjonen er å revidere denne hvert fjerde år. Fokus for Fylkesmannen vil være å prioritere langsiktige, varige investeringer i infrastruktur, avsetning av virke og kontroll/tilsyn. Ved behov for prioriteringer vil tiltak av en slik art/karakter bli prioritert fremfor mer kortsiktige tiltak.

Fylkesmannen og styringsgruppa vil bemerke at denne strategien må anses som første generasjon skogstrategi i Nordland. Fylkesmannen vil ved passende anledning søke å ta opp strategien til revisjon, gjennom dialog med Skognæringsforum i Nordland og kommunene.

Fylkesmannen i Nordland, 15. august 2012

Monica Iveland
landbruksdirektør

INNHold

1	INNLEDNING	4
2	RAMMEBETINGELSER	4
3	SENTRALE UTFORDRINGER FOR SKOGBRUKET I NORDLAND	4
3.1	Eiendoms- og eierstruktur i Nordland	4
3.2	Ressursgrunnlaget	5
3.3	Infrastruktur	6
3.4	Industri	7
3.5	Verdikjeden	8
3.6	Klima	8
3.7	Arealbruk og vern	9
4	VISJONER OG MÅL	11
4.1	Hovedmål	11
4.2	Resultatmål	11
	VEDLEGG	12
1	HANDLINGSPLAN/GJENNOMFØRING	12

Alle foto: Gunnar Nygaard

1 INNLEDNING

Nordland har store skogressurser som gir gode muligheter for aktivitet og næringsutvikling. Stående kubikkmasse og produktivt skogareal øker år for år på grunn av skogplanting og gjengroing. Dette gir rom for større utnytting av denne ressursen.

Klimaendringene er en viktig miljøutfordring der skogen kan gi et vesentlig positivt bidrag. Skogen binder store mengder CO₂ utslipp. Det vil være en viktig samfunnsoppgave for skogbruket å binde mer CO₂ gjennom aktivt skogbruk og etablering av klimaskoger. Nordland har også betydelige bioenergiressurser som bør utnyttes i denne sammenhengen.

Skogbruket i Nordland skal samtidig ta sin del av samfunnsansvaret for å opprettholde biologisk mangfold i fylket.

Denne strategien omhandler all skogbruksvirksomhet i Nordland. I forhold til ressursgrunnlaget vil hovedfokus være rettet mot barskogen og da spesielt avvirkning og videreforedling av gran. Gran er det treslaget med høyest tilvekst i Nordland, samt det treslaget som per i dag har det største kjente forretningsmessige potensialet. Fylket har samtidig store lauvskogressurser, i all hovedsak bjørk, som har en sentral og viktig rolle, særlig i forhold til utvikling på bioenergiområdet.

2 RAMMEBETINGELSER

Både nasjonale og internasjonale forhold og rammebetingelser har betydning for skogbruket i Nordland. Etterspørselen i markedet svinger mye og er i dag avgjørende for avsetning av tømmervirke og derigjennom aktiviteten i skogbruket.

Fylkesmannen har i oppgave å følge opp satsningen for økt avvirkning, økt produksjon av bioenergi og økt trebruk, og verdiskaping gjennom regionale strategier og å samhandle med skogbrukets aktører. I oppdraget ligger også ivaretagelse av et langsiktig perspektiv i skogbruket.

3 SENTRALE UTFORDRINGER FOR SKOGBRUKET I NORDLAND

Fylkesmannen i Nordland ser at både samfunnsmessige endringer og strukturendringer gir skogbruksnæringa i Nordland utfordringer. Skal skogbruket i Nordland fortsette å ha en posisjon som en viktig næring, må næringen være rustet til å møte disse utfordringene.

3.1 Eiendoms- og eierstruktur i Nordland

Skogen i Nordland er fordelt på 10 650 eiendommer med mer enn 25 dekar produktivt skogareal. Det tilsvarer 9 % av landets skogeiendommer. Omlag 6 350 av disse eiendommene er mindre enn 250 dekar, noe som viser en av de større utfordringene for det fremtidige skogbruket i fylket. Den økonomiske betydningen av skogen er relativt liten for den enkelte skogeier, men stor for samfunnet som helhet. Det er grunn til å anta at framtidens skogeiere generelt har høg kompetanse, men i de fleste tilfeller på andre områder enn innen skogbruk. Derfor er gode ressurskartlegginger og planer viktig for å gi skogeierne en god oversikt over ressursene de forvalter på sin eiendom.

I tillegg eies ca 15 % av skogeiendommer i Nordland av dødsbo og sameier. Det medfører ofte at det er vanskelig å få tatt beslutninger om drift av eiendommene.

I likhet med andre næringer har også skogbruket gjennomgått store endringer. I Nordland har det vært tradisjon for at bonden selv driftet skogen i kombinasjon med jordbruk. Den

teknologiske utviklingen har ført til at skogsdrifta nå i stor grad settes bort til entreprenører. Det ligger mange utfordringer i disse endringene. For å få rasjonelle drifter vil det i mange tilfeller være gunstig med planer for avvirkning som omfatter flere eiendommer samtidig. Nye løsninger for samarbeid innen skogbruket vil derfor være nødvendig både i primærleddet og i verdikjeden.

3.2 Ressursgrunlaget

Det produktive skogarealet i Nordland er 6,4 millioner dekar, likt fordelt sør og nord for Saltfjellet. I sør har arealet dominans av barskog, mens i nord er det mest lauvskog. Med unntak for vedproduksjon og noe lauvtrevirke til plateproduksjon ved Arbor i Hattfjelldal, er stort sett hele den økonomiske aktiviteten i skogbruket i Nordland basert på virke fra barskog.

Per i dag er ikke de nasjonale virkemidlene for ressurskartlegging spesielt tilpasset forholdene i Nordland. De krever aktive skogeiere som ønsker en plan for ressursforvaltning på egen eiendom. Eiendomsstrukturen i Nordland gjør at få skogeiere ønsker å betale for et slikt verktøy, som igjen blir en utfordring for å få til en helhetlig ressurskartlegging. Fylkesmannen og skognæringa har i dag ikke tilstrekkelig oversikt over hvor stor andel av skogressursen i Nordland som er økonomisk drivverdig, hvor denne befinner seg geografisk og når skogen blir hogstmoden. Dette er en utfordring for økt verdiskaping i skogbruket i Nordland.

For et stort fylke som Nordland, med nærmere 40 kommuner med større eller mindre skogbruksaktivitet, vil det ta svært mange år før hele fylket er dekket med skogbruksplaner og miljøregistreringer i skog. Interessen blant skogeierne for å skaffe seg skogbruksplaner er svak, mens interessen for heldekkende ressursinformasjon er stor, både for de offentlige myndigheter og for næringsaktørene. Slik dagens regelverk er utformet når det gjelder forutsetningene for gjennomføring av områdetakster, kommer det i gang altfor få nye takster. Dette gjelder for samtlige fylker innenfor Kystskogbruket. Dette er en stor utfordring for økt verdiskaping i skogbruket i Nordland, ikke minst gjelder dette manglende miljøregistreringer.

Fylkesmannen i Nordland ønsker derfor endringer i måten skogbruksplanlegginga organiseres på, slik at geografisk stedfesta skoginformasjon også kan innhentes der interessen for skogbruksplan er lav blant skogeierne.

3.2.1 Skogreisingsstrøk

Ressursgrunlaget i Nordland er i endring fordi store arealer ble tilplantet med gran etter andre verdenskrig og fram til ca 1990. Denne skogen (skogreisningsskogen) begynner nå å bli hogstmoden, slik at man står foran førstegangs avvirkning av skog i områder uten tradisjon for skogbruk. Avvirkning av skogreisningsskogen kan gi andre utfordringer enn avvirkning i skogstrøkene. I skogreisningsskogen vil utfordringen ofte være å få til førstegangsavvirkning, mens i skogstrøkene vil utfordringen være å opprettholde avvirkningen og helst øke den.

Oppbyggingen av ressursene i skogreisningsstrøkene ble gjort under helt andre samfunnsmessige forhold enn vi har i dag. Derfor er det en stor utfordring for dagens samfunn og skogeiere å forvalte disse ressursene på en samfunnsmessig god måte.

I Nordland er det skogreist 700 000 dekar, med to tredjedeler av arealet i nordfylket og en tredjedel i sørfylket. Nordland er det fylket i landet som har størst skogreisingsareal. Det skogreiste arealet tilsvarer 7 % av hele skogarealet i fylket og 11 % av produktivt skogareal.

Av de utenlandske trelagene som er brukt i skogreisninga, har sitkagran og etter hvert lutzgran vært viktigst. Av de 700 000 dekar som er skogreist i fylket er ca 100 000 dekar av disse skogreist med sitka- og lutzgran. Det vil si 14 % av totalarealet som er skogreist, men mindre enn 1 % av det totale skogarealet. Nordland er det fylket som har mest sitka- og lutzgran. Sitka- og lutzgran har i kyststrøkene en produksjon som er 50-100 % større enn vanlig norsk gran. Skogreisings skogen i Nordland har et langsiktig avvirkningspotensial på omkring 0,5 mill m³, av dette utgjør sitka- og lutzgran ca 130 000 m³.

Det har fram til i dag vært en utfordring å nyttiggjøre seg tømmervirke fra sitka- og lutzgrana til konstruksjonsformål, på grunn av manglende kvalifisering. Imidlertid er det nå slutført et dokumenteringsarbeid på virke fra disse treslagene, og de er nå godkjent som konstruksjonsvirke. Selv om treslagene nå inngår i kvalitetskravene til Norsk Standard, så er det behov for videre arbeid med nye bruksområder for dette virket. For Nordlands del er det blant annet interessant å se på virkets egenskaper til bruk i sponplateproduksjon, som er en stor avtaker av massevirke i Nordland.

3.2.2 Bratt og vanskelig terreng

Landsskogtakseringen (2011) slår fast at Nordland har betydelige mengder granskog i hogstmoden alder i bratt og vanskelig terreng. Nord for saltfjellet er mye av grandominert skog yngre produksjonsskog av sitka og lutz. For større drifter med taubaneutstyr er Nordland i dag avhengige av ekstern kompetanse og utstyr. Med dagens priser kreves det samlokalisert drifter i størrelsesorden 2 000 – 3 000 m³. En del av det bratte terrenget ligger forholdsvis langt fra vei, og er ikke drivbart uten betydelige investeringer i skogsbilveier. En del av liene er tidligere hogd med tradisjonelt driftsutstyr, og da er det de nedre deler, med høy netto, som er tatt.

Inntil tyngden av de skogreiste arealer i Nordland kommer i hogstmoden alder må vi drive det bratte terrenget som en del av satsningen for økt avvirkning, med de driftstekniske og økonomiske utfordringer det medfører.

For å øke interessen for drift i bratt og vanskelig terreng vil Fylkesmannen i Nordland vurdere virkemiddelbruken.

3.3 Infrastruktur

Tettheten av skogsbilveier i Nordland er en tiendedel (0,1 km per km² skogareal) av innlandsfylkene (1,0 km per km²). Tettheten er samtidig bare en fjerdedel av gjennomsnittet for alle kystfylkene (0,4 km per km²). Sammen med Finnmark har Nordland den dårligste dekningen av skogsbilveier av alle fylkene i landet.

Alt tømmer og annet virke fra skogen selges i dag levert ved bilvei. I Nordland står 41 % av den hogstmodne skogen mer enn 1 000 m fra bilvei. I innlandsfylkene er det bare en sjettedel (17 %) av hogstmoden skog som står mer enn 1 000 m fra bilvei. For Nordland betyr det at for en stor del av den hogstmodne skogen, så blir framkjøring til bilvei vesentlig dyrere enn i

innlandsfylkene. Det at framkjøringen blir dyrere medfører også at vi får en større andelen av hogstmoden skog som ikke er økonomisk drivbar. Videre fører større transportavstander i terrenget til økte utfordringer med selve terrengetransporten og terrennskader.

I tillegg til behov for nyanlegg er det et stort vedlikeholdsbehov i det eksisterende skogsveinettet.

Kommunene har startet opp arbeidet med "Hovedplan for skogsveier". Dette vil bli et viktig forvaltningsverktøy for skogbruket i Nordland fremover. Med utgangspunkt i en status for dagens situasjon, legges det planer for fremtidige veibehov ut fra hvor skogressursene befinner seg. Fylkesmannen i Nordland vil i perioden fram til utgangen av 2012 opprettholde et sterkt engasjement for å bistå kommunene i arbeidet. Det vil også være viktig å få belyst veibehovet på landsbasis, og Kystskogbruket bidrar ut over fylkesnivå.

For å øke de økonomiske marginene i skogbruket er det nødvendig å bygge mer skogsbilveier. Transport med tømmerbil er rimeligere både klimamessig og økonomisk i forhold til terrengkjøring.

3.3.1 Virkesterminaler/tømmerkaier

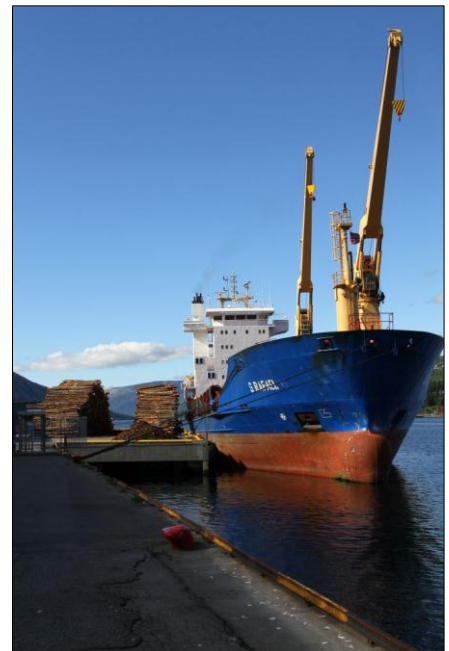
For eksport av virke ut av fylket, men også ved transport innad i fylket er sjøveien av økonomiske årsaker å foretrekke ved litt større kvanta og lengre avstander. Utviklingen har gått til båtstørrelser som tar 4 - 5 000 m³, og krever ca 60 m kaifront. Med utgangspunkt i ressurslokalisering har kystskogbruket levert en utredning om "Transport av skogsvirke i kyststrøk". Hovedhensikten er å få på plass en plan for utbygging av virkesterminaler/tømmerkaier, samt oversikt over de eksisterende kaianlegg langs kysten.

En rekke offentlige veier har for lavt tillatt akseltrykk for å kunne transportere avvirket skog mest mulig kostnadseffektivt til kjøper. Begrensninger i aksellast har tidligere vært en særlig utfordring i deler av året, men er nå blitt mer og mer en permanent utfordring på grunn av varige nedklassifiseringer. Vi ser i økende grad at spesielt kommunale veier nedklasses i aksellast, og at mange av bruene er kommet i en slik alder at de ikke lengre holder mål. Videre møter transportnæringa også andre utfordringer med bakgrunn i veistandarden, slik som tillatt høyde, bredde, kurvatur, stigning og vintervedlikehold.

Veinettet i Nordland er i utvikling med store utbyggingsprosjekter. Dette medfører på sikt en bedre veidekning også for skogbruket. Samtidig ser vi at behovet for tømmerlommer (velteplasser) for å sikre en effektiv og trafikkisikker omlasting øker med den standardheving som planlegges for stamveinettet.

3.4 Industri

Nordland har mange virksomheter som bl.a. produserer hytter, dører, vinduer og listverk. Virksomhetene henter trelasten utenfor fylket. Arbor i Hattfjelldal (sponplater) og Elkem i Sørfold (virke til smelteprosess) er store mottakere av massevirke fra fylket. I tillegg finnes det en rekke mindre sager som mottar skurvirke, likevel eksporteres størsteparten av skurvirket ut av fylket etter at Nesbruket i Mosjøen ble nedlagt.

Arbor i Hattfjelldal er en hjørnesteinsbedrift både for lokalsamfunnet og for skognæringen i Nordland. Det er viktig for skognæringen at virksomheten har konkurransedyktige rammebetingelser. Tilstrekkelig tilgang på virke er en stor utfordring for bedriften. Dette skyldes bortfall av svensk virke (bioenergi), iverksatt og planlagt vern av produktive skogområder i nærområdet (tilgang på virke) og nedlegging av Nesbruket i Mosjøen som var en stor leverandør av råstoff til sponplateproduksjonen. Økt satsing på bioenergi i Norge kan bli en konkurrent om massevirket i framtiden.

3.5 Verdikjeden

Styringsgruppa mener at det er behov for å etablere et samarbeidsforum som involverer ulike aktører i hele verdikjeden. Skogforumet skal bidra til styrking av tradisjonell næringsvirksomhet og se nye muligheter i Nordlandsskogen.

Næringsmiljøet i skogbruket har få aktive, private aktører som både har en interesse av og økonomiske ressurser til å videreutvikle næringa i fylket. Dette er med på å gjøre det utfordrende å organisere næringa og sikre næringsinteressene i Nordland uten bidrag fra det offentlige.

Fylkesmannen ønsker å bidra til et bedre samarbeid mellom skogeiere og økt samarbeid i verdikjeden i skogbruket i Nordland. Det er behov for et tettere og organisert samarbeid slik at aktørene i hele verdikjeden samarbeider for å ta ut merverdi fra skogbruket. Det er også behov for samarbeid for å sikre rammebetingelser som kan møte morgendagens utfordringer.

3.6 Klima

Regjeringen vil gjennom den nye *Klimameldingen - St.meld. nr. 21 (2011–2012)* opprettholde eller øke karbonlageret gjennom aktiv, bærekraftig skogpolitikk blant annet gjennom styrket innsats innen skogplanteforedling, økt plantetetthet og gjeninnføring av forbudet mot hogst av ungskog, samt å styrke skogvernet. Regjeringen vil også legge fram en strategi for økt skogplanting.

Også i den forrige *Klimameldingen - St.meld. nr. 34 (2006–2007)*, pekte regjeringen på skogbruket som en viktig faktor for å nå målsettingen om redusert utslipp av CO₂. Skog som vokser binder CO₂, og bruk av tremateriale til konstruksjoner og brensel regnes som klimanøytralt. I tillegg til tradisjonell skogsdrift ble det diskutert etablering av klimaskoger med stor tilvekst og stor binding av CO₂. Nordland har potensial for etablering av klimaskoger. Forutsetningen er at klimaskog må ha politisk aksept og være lønnsom for skogeier.

Melding om kystskogbruket foreslår at det etableres et klimaskogprogram i kystskogbruksfylkene. Konkret foreslår meldingen å tilplante 5 mill dekar i løpet av 50 år, og at disse klimaskogene i all hovedsak etableres på gjengroingsmark.

I Stortingsmelding nr. 39 (2008-09) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen, peker regjeringen på at skogreising på 1 mill dekar i hele landet, vil være et godt og kostnadseffektivt klimatiltak.

I Kystskogbruket tok Styringsgruppa for Felles fylkeskommunalt Oppfølgingsprogram et nasjonalt initiativ for å utrede hvordan samfunnet gjennomfører et slikt stort tiltak.

Etter styringsgruppa sin forståelse skal klimaskoger ha som hovedformål å binde og lagre karbon. Dette er skoger med høytstående treslag, gjerne også blandingsskoger. Definisjonen bygger på addisjonalitetsprinsippet, da det er merproduksjonen på et areal som utgjør klimaeffekt. I tillegg til å binde og lagre karbon vil klimaskogene utgjøre en betydelig energi- og verdiskapingsressurs når disse avvirkres. Styringsgruppa understreker behovet for å benytte begrepet klimaskoger til forskjell fra tradisjonelt skogbruk som har en rekke andre funksjoner og forvaltningsregler.

Gjengroingsarealer, som ikke skal tas i bruk til andre formål, vil være hovedarealressursen. Andre arealer kan i tillegg være aktuelle ut fra hensynet til arrondering, landskapsestetikk, feltstørrelse, kulturlandskap med mer.

Arealutvelgelsen må foretas gjennom kommunale planprosesser, gjerne i energi- og klimaplanarbeidet og i arealplanarbeidet. Dermed sikres bred offentlig deltakelse som sikrer demokratiske avveininger i forhold til andre brukerinteresser.

Etter styringsgruppas forslag bør klimaskoger forvaltningsmessig betraktes som spesialområder etter Plan og bygningsloven. Skogloven bør derfor ikke gjelde i perioden skogen primært skal fylle et karbonbindingsformål.

Eiendomsstrukturen vil bli en utfordring i forhold til å få til større sammenhengende områder. Klattplanting må unngås. Det vil være viktig, i områder med mange eiere, å få etablert samdriftsorganisering i en hensiktsmessig form.

Det må etableres en offentlig finansiert virkemiddelordning slik at det på kommunenivå kan komme i gang organisering av klimaskogsamdrift.

Styringsgruppa foreslår at det iverksettes et nasjonalt pilotprosjekt hvor det etableres 1-2 avgrensede klimaskoger i hver landsdel: Nord-Norge, Trøndelag, Vestlandet, Sørlandet, Østlandet.

3.7 Arealbruk og vern

Skog er et markant innslag i landskapet, og særlig gjelder dette skogreisningsskogen. Skognæringa skal være sitt ansvar bevisst for den overordnede landskapsplanlegging i sitt virke. Skogreisningsskogen ble etablert under andre samfunnsforhold enn i dag. De erfaringer og den kunnskap som gjennom skogreisningsperioden er bygd opp omkring biologi og landskapsplanlegging må komme til bruk for fremtiden. Det er ut fra dagens ståsted åpenbart at ikke all skogreising har vært like vellykket i forhold til dette. Samtidig er det åpenbart at skogreisningen har gitt fylket en unik ressurstillgang som vil få stor betydning for verdiskapingen fremover, og sånn sett må ses på som en suksess.

For skogbruket er det viktig å gi informasjon om skogbruket som næring til allmennheten. Skognæringen må skape en forståelse for næringsutøvelsen, informere om økonomisk betydning, sysselsetting, produksjon av fellesgoder, miljøhensyn mv. i dagens situasjon

Stortinget gav sin tilslutning til St.meld nr 25 (2002-2003) – Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand, hvor daværende regjering mente det var nødvendig å øke skogvernet. Derfor er vern et viktig tema for skognæringen i Nordland når det ble et ønske om å frede produktiv skog i et område med marginal virkestilgang til industrien. For Fylkesmannen blir det viktig å synliggjøre positive sider ved vern. Verneinteressene må bidra til å snu eventuell negativ fokus til positiv fokus på vern, fremmede arter, biologisk mangfold og landskapsbilde. Lokalt må det bli større fokus på å utnytte mulighetene for verdiskaping også i verneområder. Sentrale satsinger, som for eksempel Naturarven, må også komme Nordland til gode.

3.8 Skogkultur og planteforedling

I 1991 ble det i Nordland plantet nesten 20 000 dekar ny skog. I 1997 var skogplantinga nede på vel 10 000 dekar, og i 2005 på vel 3 000 dekar. I 2010 ble det plantet 3 200 dekar.

Aktivitetsnivået på planting har ligget for lavt i mange år i forhold til avvirkingen. Fra 2006 til 2008 var det en positiv utvikling. I 2008 ble det satt ut ca. 780 000 planter i Nordland. I 2009 var plantetallet nede på rundt 700 000, og i 2010 var det på nytt en betydelig nedgang. Samtidig har avvirkingen av bartrevirke hatt en jevnt stigende utvikling og har økt med 40 % fra 2005 til 2010. Med utgangspunkt i laveste tillatte plantetall, anbefalt plantetall per daa og antall daa som blir avvirket, har Fylkesmannen i Nordland estimert at det årlige plantetallet i Nordland skulle ha ligget på mellom 1 mill og 1,5 mill planter per år.

I 1991 ble ryddet og avstandsregulert skog på vel 30 000 dekar. Tallet var i 2005 nede på 7 500 dekar og i 2010 på 4 300 dekar.

Det er et langt større areal med behov for ungskogpleie enn det som årlig blir ryddet eller avstandsregulert i Nordland. Utviklingen de fem siste år har gått i motsatt retning av det som skogfaglig sett er ønskelig. Så lenge planting etter hogst prioriteres høyt av skogbruksmyndighetene, og det er for lite midler til skogkultur totalt sett, blir det for lite midler til ungskogpleie.

Tynnet areal i Nordland har årlig ligget under 1 000 dekar. Landskogtaksten fra 1993 angir et årlig areal på 10 000 dekar som har behov for tynning når lønnsom drift legges til grunn. Innenfor rammen av *Spesielle midler til kystskogbruket* ble det i 2009 innført et ekstraordinært tynningstilskudd. Denne ordningen ble videreført i 2010 og 2011 med reduserte rammer og satser. Som et resultat av ordningen har arealet som blir tynnet økt betydelig. Årlig uttak fra tynningshogster er nå mellom 6 000 m³ og 9 000 m³.

4 VISJONER OG MÅL

Levende Nordlandsbygder

ny giv i Nordlandsskogenes mange muligheter

4.1 Hovedmål

Skogressursene i Nordland skal gi grunnlag for høy lokal og regional verdiskaping. På gården – i bygda – i Nordland.

4.2 Resultatmål

- Avvirkingen i skogstrøkene skal videreføres eller økes fra dagens nivå. Avvirkning i skogreisningsområdene skal økes til 100 000 m³ innen 2025.
- Verdiskapingen skal øke i hele verdikjeden gjennom å styrke og videreutvikle eksisterende og ny virksomhet.
- Nasjonale satsinger, som for eksempel innen bioenergi, økt trebruk og klimatiltak, skal føre til økt verdiskaping i Nordland.

VEDLEGG

1 HANDLINGSPLAN/GJENNOMFØRING

Handlingsplan gir en oppsummering av de viktigste tiltaksområder som styringsgruppa har pekt på for måloppnåelse i Strategisk plan for Nordlandsskogbruket. Den viser også ansvarfordeling og prioritering for gjennomføring av oppgavene.

Handlingsplanen er ment som et arbeidsdokument for prioritering i det videre arbeid. Det er viktig å merke seg at etablering av et Skognæringsforum i Nordland er svært sentralt for økt verdiskaping i Nordlandsskogbruket.

Ansvarsfordelingen som følger i tabellen i punkt 1.9 er ment å vise hvem som må ha hovedansvaret for det enkelte tiltaksområde, samtidig som styringsgruppa påpeker at det er avgjørende for god måloppnåelse at alle parter samarbeider.

1.1 Ressurskartlegging

- 1.1.1 Fullstendig ressurskartlegging av all skog i Nordland
 - tilpasse rammer for ressurskartlegging til forholdene i Nordland
 - ta i bruk ny teknologi
 - samordning av materiale i tidligere kartlegginger og gjøre det tilgjengelig i ny teknologi

1.2 Infrastruktur

- 1.2.1 Ferdigstilling av hovedplan vei i aktuelle kommuner innen 2013
 - lunneplasser
 - framtidig og nåværende behov for skogsveier
 - tømmerlommer
- 1.2.2 Kartlegging av flaskehals for tømmertransport på det offentlige veinettet
- 1.2.3 Kaier

1.3 Verdiskaping

- 1.3.1 Etablere et industrielt sagbruk i Nordland
- 1.3.2 Etablere stilling som trepådriver i Nordland
- 1.3.3 Regionalt tilpassede virkemidler i nasjonale satsninger
- 1.3.4 Støtte etablering av småskala treindustri der skogressurser og nærmarked er sammenfallende
- 1.3.5 Bruke skogvern i næringsutvikling

1.4 Samarbeid

- 1.4.1 Etablere skogens investeringsselskap
- 1.4.2 Etablere nye samarbeidsformer i skognæringen
- 1.4.3 Styrke veiledning rettet mot skogeier

1.5 Klima

- 1.5.1 Kartlegge potensielle områder for etablering av klimaskog i Nordland
- 1.5.2 Ta i bruk statlige ordninger innen klimaområdet

1.6 Kompetanse

- 1.6.1 Målrrette FoU arbeid til nytte for Nordlands skogbruket
 - Kunnskap om anvendelse av virke fra sitka og lutz
- 1.6.2 Øke kompetansen i veiledningsapparatet i skogbruket
- 1.6.3 Etablere et kompetansesenter for tre for Nord-Norge
 - Samarbeide med Tre-senteret i Trondheim
- 1.6.4 Innovasjon Norge – innovasjonsprogrammet
- 1.6.5 Kompetansetilbud for næringa

1.7 Kommunikasjon

- 1.7.1 Utarbeide kommunikasjonsplan for skogbruket i Nordland
 - skape forståelse for/kunnskap om skognæringa i Nordland
 - dialog skogbruk, samfunn, miljø, vern

1.8 Virkemidler

- 1.8.1 Målrrette økonomiske virkemidler
- 1.8.2 Målrrette juridiske virkemidler
 - Ta i bruk gjeldende lovverk innenfor skjøtsel og foryngelse
- 1.8.3 Veiledningstjeneste for etablere
- 1.8.4 Innovasjon Norge - drivernetverk

1.9 Ansvar for gjennomføring og prioritet av oppgaver

<i>Punkt</i>		<i>Hovedansvar</i>	<i>Medansvar</i>	<i>Prioritet</i>
1.1.1	Fullstendig ressurskartlegging av all skog i Nordland	O		1
1.2.1	Ferdigstilling av hovedplan vei i aktuelle kommuner innen 2013	O		1
1.2.2	Kartlegging av flaskehals for tømmertransport på det offentlige veinettet	O	A	2
1.2.3	Kaier	O	A	1
1.3.1	Etablere industrielt sagbruk i Nordland	I	N	3
1.3.2	Etablere stilling som trepådriver i Nordland	O	N	2
1.3.3	Regionalt tilpassede virkemidler i nasjonale satsinger	O	N	4
1.3.4	Støtte etablering av småskala treindustri der skogressurser og nærmarked er sammenfallende	O	N	3
1.3.5	Bruke skogvern i næringsutvikling	O	N	4
1.4.1	Etablere skogens investeringsselskap	N		4
1.4.2	Etablere nye samarbeidsformer i skognæringen	N	O	2
1.4.3	Styrke veiledning rettet mot skogeier	O		3
1.5.1	Kartlegge potensielle områder for etablering av klimaskog i Nordland	O		4
1.5.2	Ta i bruk statlige ordninger innen klimaområdet	O		4
1.6.1	Målrette FoU arbeid til nytte for nordlandsskogbruket	O	N	4
1.6.2	Øke kompetansen i veiledningsapparatet i skogbruket	O	N	3
1.6.3	Etablere kompetansesenter for tre i Nord-Norge	O	N	4
1.6.5	Innovasjon Norge - Innovasjonsprogrammet	O		4
1.6.6	Kompetansetilbud for næringa	O	N	4
1.7.1	Utarbeide kommunikasjonsplan for skogbruket i Nordland	N		3
1.8.1	Målrette økonomiske virkemidler	O		1
1.8.1	Målrette juridiske virkemidler	O		3
1.8.3	Veiledningstjeneste for etablerere	O		4
1.8.4	Innovasjon Norge - drivernetverk	O		3

Ansvar:

A = Alle

O = Offentlig * (Fylkesmannen, Kommunene, Nordland Fylkeskommune)

I = Industri (Virkeskjøpere og foredlere)

N = Næringa (Allskog, Statskog, Industri, Entreprenører, Konsulenter, Skogselskap, osv)

- * For ansvarsgruppe *Offentlig* vil det i stor grad være fylkesmannen som bærer hovedansvaret for tiltakene. Samtidig er det viktig å minne om at ansvarsfordeling mellom de offentlige aktører i stor grad fremgår av de forskjellige styringsdokumenter. For eksempel vil fylkesmannen ha hovedansvar for pkt *1.8.1 Målrette økonomiske virkemidler* i forhold til nye innretninger og fordeling mellom kommuner. Dette er derimot ikke til hinder for kommunenes selvstendige ansvar for målretting av de økonomiske virkemidler som er tildelt den enkelte kommune.

Med medansvarsrollen har vi forsøkt å vise hvilke andre aktører som også må ha en sentral rolle som medspiller og pådriver for enkelte av tiltaksområdene.

Prioritet:

1 = Pågående arbeid

2 = Straks

3 = Viktig

4 = Kan vente